

פסק דין בעניין חתימה אלקטרונית על שטרי חוב

עדכון לקוחות - מימון ובנקאות - פברואר 2025

לקוחות יקרים,

ברצוננו לעדכן אתכם בפסק דין מעניין בנושא חתימה אלקטרונית על שטרי חוב.¹ ההחלטה ניתנה על ידי כבוד השופטת לימור חלד-רון בבית משפט השלום (פתח תקווה).

המבקשת, היא חברת פינטק בעלת רישיון אשראי מורחב המפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ומספקת קווי אשראי לעסקים קטנים באמצעות פלטפורמה דיגיטלית. בתור נותנת אשראי בהליך מקוון, המודל העסקי של המבקשת מבוסס, בין היתר, על חתימה אלקטרונית על שטרי חוב.

מזכירות לשכת הוצאה לפועל (הוצל"פ) סירבה לפתוח הליך לביצוע שטר אשר נחתם דיגיטלית ומכאן הערעור על החלטת הלשכה.

בית המשפט הנכבד בפסיקה מפורטת מנתח את היחס שבין פקודת השטרות אשר מקורו בחקיקה משנת 1882 ובין חוק חתימה אלקטרונית, תשס"א – 2001.

בית המשפט מכיר בכך שנכון לעידן המודרני, נדמה כי אין הבדל בין ההיבט האישי של החותם באופן פיזי (אם בכתב ידו, בחותם או בדרך אחרת שהוכרה בדיון), לבין החותם בעצמו באופן גרפי על מסך מחשב (באמצעות חתימה אלקטרונית) כפי שנוהגת המבקשת כיום להחתים את לקוחותיה. בית המשפט הוסיף כי אין בעובדה שהפקודה כוללת מונחים פיזיים כדי לאיין את ההכרה בחתימה אלקטרונית, שכן חוק חתימה אלקטרונית נועד בדיוק להתמודד עם מונחים כאלו בחקיקה הקיימת.

¹ רע"צ (פתח תקווה) 41866-12-23 ביזי פיננסים בע"מ נ' הוצאה לפועל ואח' (נבו, 11.2.2025). להלן קישור לפסק הדין.

סידני, אוסטרליה
50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע
גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב
מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים
הגן הטכנולוגי מלחה, בניין 1
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948

בית המשפט פסק כי ניתן להגיש לביצוע בהוצל"פ שטרי חוב שנחתמו אלקטרונית, כל זמן שמדובר בשטרות שבהם לא בוצעה פעולת סיחור, ומגיש השטר לביצוע בהוצאה לפועל הוא זה שהשטר המקורי לפקודתו. באשר ליתר השטרות, ובפרט שיקים, הדברים מורכבים הרבה יותר, ונדרשת עבודה נוספת ביחס אליהם.

פסק הדין קורא למדינה על כלל גורמיה להתחיל בהליך יסודי כדי להביא את דיני השטרות בישראל למאה ה-21. וכך נאמר בלשונה של כבוד השופטת:

"בעידן הדיגיטלי של היום, המחוקק הביע רצונו בחוק חתימה אלקטרונית כי יש להתאים את החקיקה הקיימת להתפתחויות הטכנולוגיות. כוונה זו של המחוקק לא פסחה על דיני השטרות. הגיעה העת לעדכן את דיני השטרות שמוצאם בחוק אנגלי משנת 1882 ולהתאימם לכלכלה המודרנית ולשימושים שנעשים בפועל בשטרות. הפתרונות הטכנולוגיים הקיימים רבים ומגוונים הם, ומעניקים אמינות ובטיחות שאינן נפלות מאלו שקיימות בעולם הפיזי. אולי אפילו יותר. חזקה כי המדינה, על כלל גורמיה, תתניע תהליך יסודי כדי להביא את דיני השטרות בישראל למאה ה-21. המסקנה אליה הגעתי, לפיה לא היה מקום למנוע מהמבקשת לפתוח הליך לביצוע שטר במסלול המיועד לשטרות, הינה צעד ראשוני וחלקי בלבד, שמבקש ליתן מענה מיידי לצרכיהם העכשוויים של גופים כגון המבקשת. זאת, מבלי שיהיה בכך כדי לפגוע בפרשנות המקובלת של דיני השטרות ובפרט במוסד הסחרות, תוך יצירת וודאות משפטית והתאמה לפרקטיקות הנוהגות."

סיכום והמלצות פרקטיות להמשך:

- על פי קביעת בית המשפט, ניתן להגיש להוצאה לפועל שטרות חוב שביצועם מתבקש בין צדדים קרובים, שנחתמו אלקטרונית, בהליך המיועד לביצוע שטר על פי תקנות ההוצל"פ;
- נדרש לוודא שהחתימה האלקטרונית עומדת בדרישות של "אקט אישי מובהק";
- פסק הדין מהווה צעד משמעותי בקידום התחרות בשוק האשראי הקמעונאי ואל מול המערכת הבנקאית המסורתית, מאחר שההכרה בשטרות חוב אלקטרוניים צפויה להקל על חברות פינטק וגופים חוץ-בנקאיים להציע שירותי אשראי.

סידני, אוסטרליה
50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע
גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב
מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים
הגן הטכנולוגי מלחה, בניין 1
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948

מומלץ לעקוב אחר התפתחויות רגולטוריות בנושא, ולהיוועץ בנו בהתאמת הסכמי האשראי והביטחונות לאפשרות של חתימה אלקטרונית, ובגיבוש נהלים פנימיים ברורים לעניין אופן החתימה האלקטרונית והתיעוד הנדרש.

* מזכר לקוחות זה אינו מהווה יעוץ משפטי ומוגש כשירות לקהל לקוחותינו.

עו"ד איתמר שמעונוביץ, שותף

מחלקת מימון ובנקאות

Itamarsh@agmon-law.co.il

עו"ד יונה גוש-גוטשטיין, שותפה

ראש מחלקת מימון ובנקאות

Yona@agmon-law.co.il

סידני, אוסטרליה
50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע
גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב
מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים
הגן הטכנולוגי מלחה, בניין 1
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948